

De recente verdeling van de vermogenscomponent ‘kapitaal’ in OECD-landen

Geert Reuten

Veel literatuur over de vermogensverdeling categoriseert vermogensactiva-componenten. Dit artikel maakt het ongebruikelijke onderscheid tussen ‘kapitaaleigendomsactiva’ (verwijzend naar eigendom in ondernemingen), en overige vermogensactiva. De reden is dat kapitaaleigendomsactiva gepaard gaan met potentiële of actuele economische macht – in de zin van macht om de politiek van ondernemingen significant te beïnvloeden. Dit artikel past dit onderscheid toe op 24 OECD-landen die hierover uniforme data rapporteren. Voor het gemiddelde van deze landen tegen 2019¹ blijkt dat de top 10% huishoudens 51% van het netto vermogen en 68% van de financiële activa bezitten, maar 85% van de kapitaaleigendomsactiva. Voor individuele landen varieert het laatste cijfer van 63% (Griekenland) tot 97% (Litouwen). De USA nadert de laatste met 94%. (Het Nederlandse cijfer is geschat op 91%.)

1 Inleiding²

De vermogensverdeling is doorgaans veel schever dan de inkomensverdeling. Aanzienlijk vermogen brengt comfort en inkomen, maar dit is niet alles. Het hoofdbestanddeel van dit artikel behandelt de samenstelling van vermogensactiva en de verdeling ervan in OECD-landen tegen 2019, met nadruk op financiële activa in de ruime OECD-definitie ervan (figuur 1). Binnen deze categorie onderscheid ik een categorie ‘kapitaaleigendomsactiva’, dat wil zeggen activa die eigendom in ondernemingen inhouden (zoals uitgebreid gedefinieerd in §4.2) – dit onderscheid is ongebruikelijk in de bestaande literatuur (zie de eerste twee alinea’s van §4.3). De reden voor dit onderscheid, en nadruk op de verdeling ervan, is dat het eigendom van deze activa gepaard gaat met actuele of potentiële economische macht – in zoverre dit eigendom een aanzienlijke invloed verleent op de politiek van de betreffende ondernemingen.

Paragraaf 2 presenteert een algemeen overzicht van de empirische vermogensverdeling in OECD-landen tegen 2019, dat wil zeggen zonder in te gaan op de samenstelling van vermogensactiva. Paragraaf 3 presenteert de empirische verdeling van niet-financiële en financiële activa. De kern-paragraaf 4 begint met de onderscheiding tussen het ‘productiekapitaal’ van ondernemingen en het ‘kapitaaleigendom’ van huishoudens (§4.1). Daarna volgt een operationalisering van de kapitaalcomponenten van de financiële activa (§4.2), een toelichting op het economische machts-aspect van kapitaaleigendomsactiva

---

¹ Tegen 2019’ betekent dat de data van een land het jaar 2019 of het laatst beschikbare jaar betreffen – de feitelijke jaren staan gespecificeerd in Bijlage A, tabel 11, kolom 2

² Dit artikel is een deels ingekorte en wat betreft Nederland deels uitgebreide versie van Reuten (2023).

(§4.3) en de empirische verdeling van kapitaal-eigendomsactiva in OECD-landen in 2019 (§4.4).

Vermogen is, zoals gebruikelijk, gedefinieerd als ‘netto vermogen’ (activa minus schulden). Zoals aangegeven, betreft paragraaf 4 de vermogens-activa van de vermogensverdeling. (Zie figuur 1)

Figuur 1 Componenten van het vermogen van huishoudens: OECD-definitie

Vermogen (netto vermogen: activa minus schulden) (§2)		
Niet-financiële activa (voornamelijk vastgoed) (§3)	Financiële activa (incl. ondernemingsvermogen en aandelen aanmerkelijk belang) (§3)	
	<i>Overige financiële activa</i> (§4)	<i>Kapitaal-activa</i> (kapitaaleigendom) (§4)

De data in dit artikel betreffen OECD-data van huishoudens (behalve Bijlage B). Net zoals de OECD dit doet, zijn de OECD-gemiddelden ongewogen. ‘Tegen 2019’ betekent dat de data van een land het jaar 2019 of het laatst beschikbare jaar betreffen – de feitelijke jaren staan gespecificeerd in Bijlage A, tabel 11, kolom 2) De figuren, tabellen en grafieken zijn doorlopend genummerd.

Zoals aangegeven volgt dit artikel een drie-stadia-opzet van vermogen naar kapitaal-activa (figuur 1). Het is opmerkelijk dat zelfs in Thomas Piketty’s 650 pagina’s boek (in Engelse vertaling) *Capital in the 21st Century* (2014) – niettegenstaande de verwachting van de titel – deze verschillen niet worden meegenomen. Hij meldt (p.46-47): ‘I use the words “capital” and “wealth” interchangeably; “capital” includes all forms of wealth that individuals (or groups of individuals) can own and that can be transferred or traded through the market on a permanent basis; “capital” includes all forms of real property (including residential real estate) as well as financial and professional capital (plants, infrastructure, machinery, patents, and so on)’. Hij voegt toe (p.47-48): ‘Some definitions of “capital” hold that the term should apply only to those components of wealth directly employed in the production process. ... this limitation strikes me as neither desirable nor practical’.

---

2 Ongedifferentieerde vermogensverdelings-presentatie: OECD-landen in 2019.

2.1 De OECD-richtlijnen voor vermogensdata

Ter bevordering van uniforme vermogensdata gaf de OECD in 2013 richtlijnen voor zijn lidstaten (OECD 2013).³ Een samenvatting ervan staat in Murin en Mira d'Ercole (2015, p.2-3). Kort samengevat: (a) de vermogenseenheden zijn alle private huishoudens wonende in het land waar de statistiek betrekking op heeft; (b) de vermogensactiva betreffen activa in *eigendom* van deze huishoudens en die dus *overdraagbaar* zijn door verkoop of erflating – derhalve vallen toekomstige inkomensaanspraken of andere claims op pensioenfondsen of verzekeringsinstellingen buiten de vermogensdefinitie.⁴ De OECD verstrekt meerdere maatstaven voor de vermogensverdeling; in dit artikel gebruik ik kwintielverdelingen, decielverdelingen en percentielverdelingen.

2.2 De ongedifferentieerde vermogensverdeling in OECD-landen tegen 2019

Zoals voor alle OECD-data, kan de OECD de lidstaten niet verplichten om data over een onderwerp te verstrekken. Eind 2021 verstrekten 28 landen (van de 38) vermogensdata overeenkomstig de OECD-richtlijnen.⁵ Grafiek 2 toont de vermogensverdeling voor het gemiddelde van deze landen.

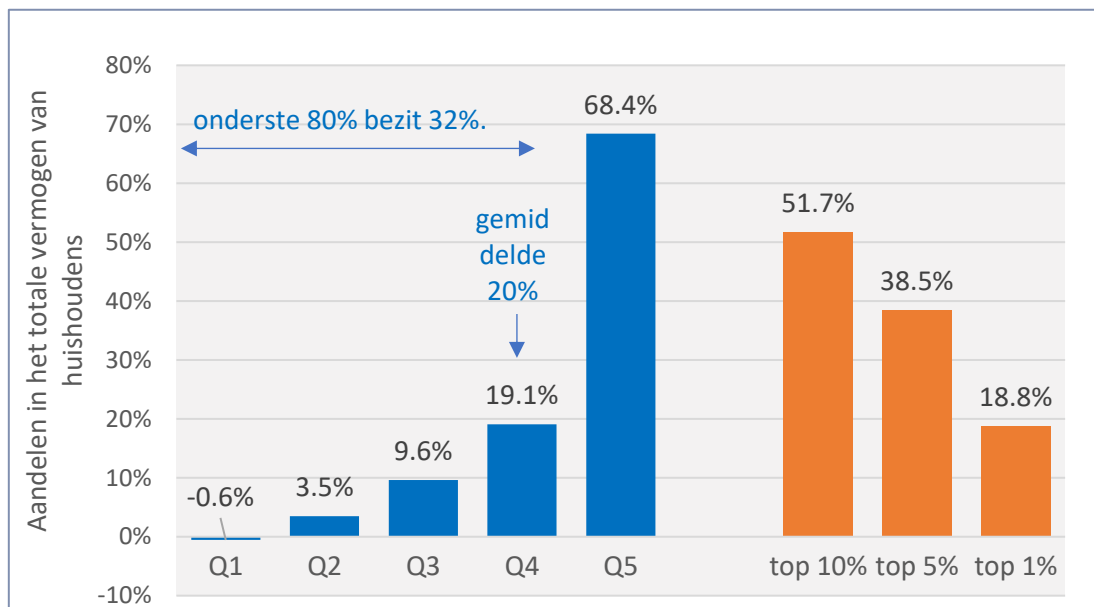
³ Niettemin zijn de vermogensstatistieken van individuele landen gebaseerd op integrale waarneming uit belastinggegevens (waaronder thans Nederland), dan wel steekproefonderzoek (zoals het CBS dit voorheen deed). Voor het effect op de data van de topvermogens zie o.a. Vermeulen (2018).

⁴ Dit heeft in landen zoals Nederland effect op de vermogensverdeling. Zie o.a. Toussaint et al. (2022, p.6) voor een discussie – zij verwijzen naar Wilterdink (1984), Bavel en Frankema (2017) en Caminada, Goudswaard en Knoef (2014).

⁵ Een 29-ste land (Zuid Korea) verstreekte uitsluitend kwintieldata.

4 De recente verdeling van de vermogenscomponent 'kapitaal' in OECD-landen

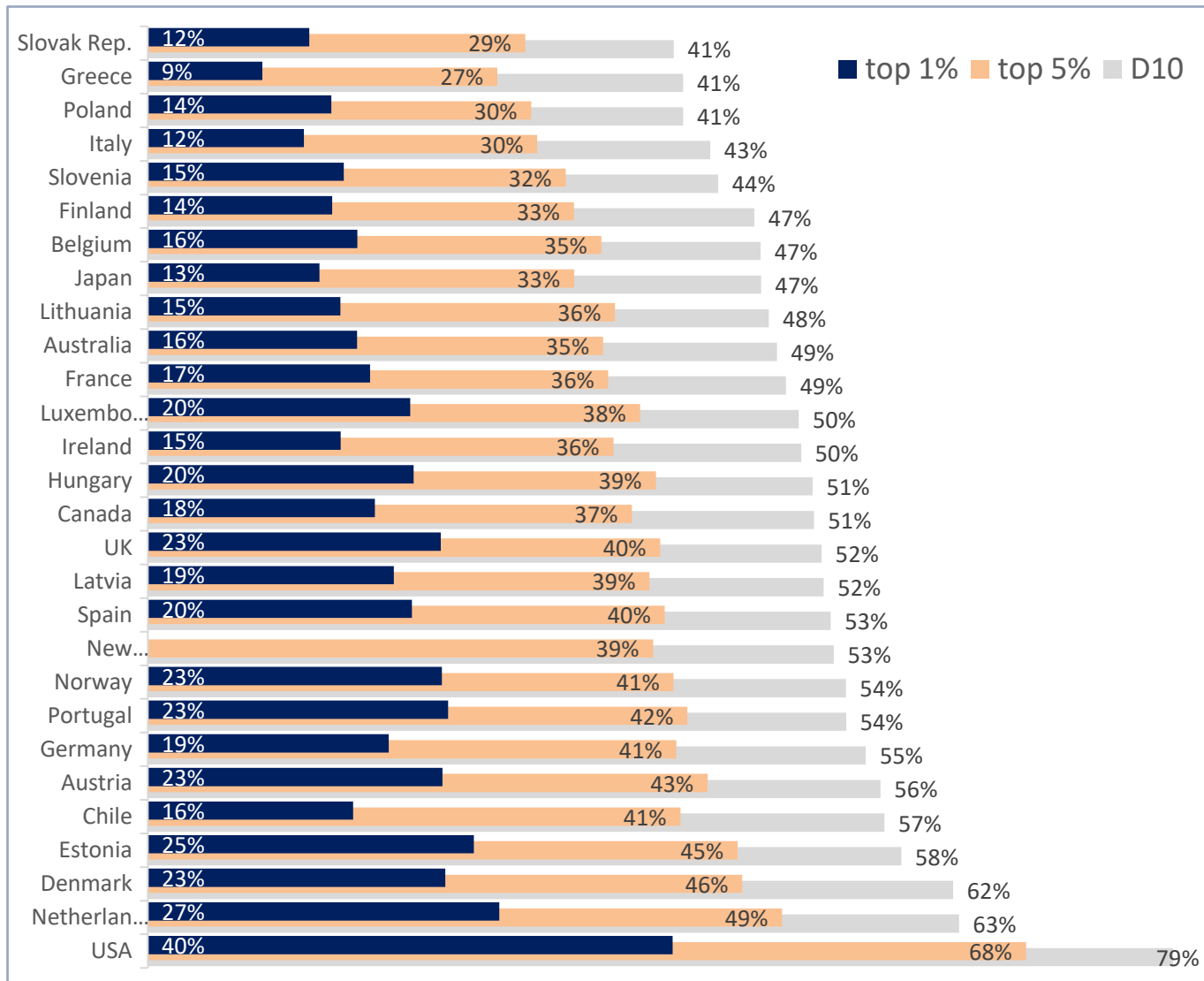
Grafiek 2 Netto vermogensverdeling van huishoudens: aandelen van kwintielen en van de top 10%, top 5% en top 1% – gemiddelde van 28 OECD-landen tegen 2019

Bron: Samengesteld op basis van data uit OECD 2022 (kwintielen) en OECD 2021a (top-maatstaven). Zie Tabel 11 uit Bijlage A, kolommen 1-2, voor de betreffende OECD-landen en hun data-jaren.

Grafiek 3 toont per land de topverdelingsmaatstaven, gerangschikt naar het topdecil (D10).

Grafiek 3 Netto vermogensverdeling van huishoudens: aandelen van de top 10%, top 5% en top 1% – 28 individuele OECD-landen tegen 2019

Noot: De OECD-gemiddelden zijn 19% (top 1%), 38% (top 5%) en 52% (D10). Dit benadert de data van Letland, en bijna die van het VK. Nieuw Zeeland geeft geen datum voor de top 1%.
Bron: Zie grafiek 2.

Opmerkingen bij grafiek 3

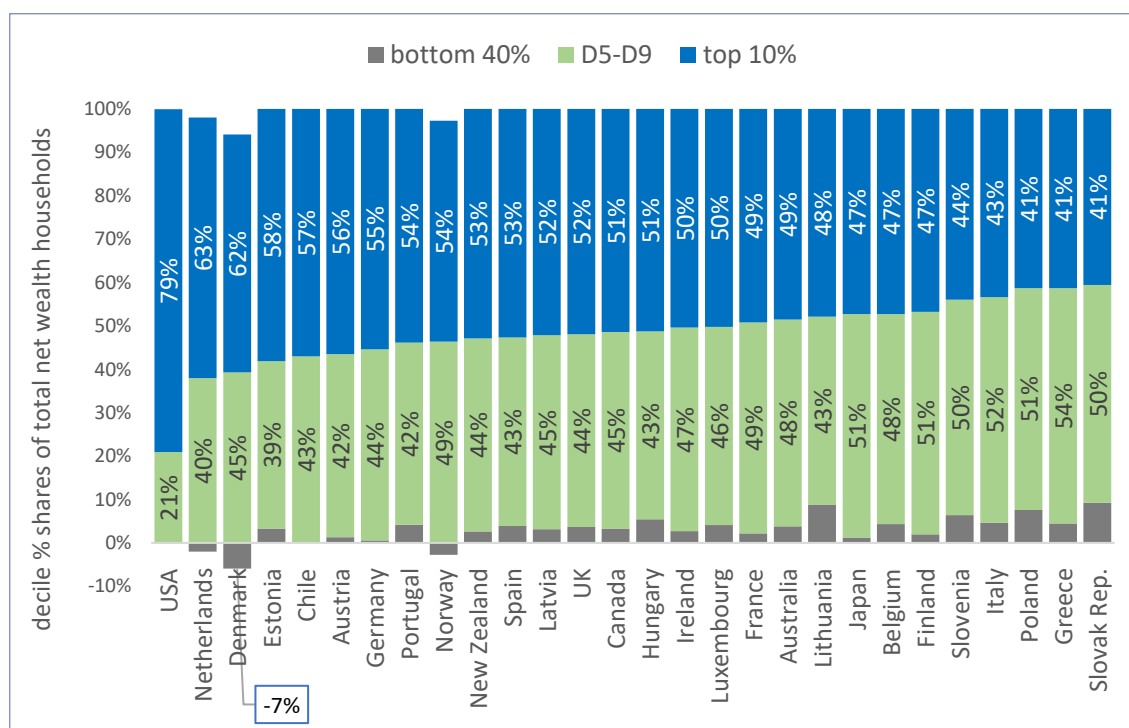
- De D10-data impliceren dat de overige decielen (1-9) de rest van het totale vermogen van een land bezitten (bijvoorbeeld 21% voor de VS).

6 De recente verdeling van de vermogenscomponent ‘kapitaal’ in OECD-landen

- b. Tussen landen zijn de top-vermogensverschillen aanzienlijk. Zo is het aandeel van D10 in Slovaakse, Griekenland en Polen ongeveer gelijk aan dat van de top 1% in de VS.
- c. De grafiek toont dat onder de OECD-landen de Nederlandse vermogensverdeling in 2019 na die van de VS het scheefst is (dit was eveneens het geval in 2014 – Reuten 2018).
- d. Opmerkelijk is dat nogal wat Rijnland en Scandinavische landen (Nederland, Denemarken, Oostenrijk, Duitsland en Noorwegen) onder de landen met de scheefste verdeling vallen. (Zie hierover Bavel en Frankema 2017, p. 52-58.).
- e. De grafiek is gerangschikt naar D10. Rangschikking naar de top 5% zou overeenkomstig zijn. Bij rangschikking naar de top 1% zijn de vijf landen met de scheefste verdeling de VS, Nederland, Estland, Portugal en Denemarken; en de vijf met de minst scheve verdeling Griekenland, Italië, Slovaakse, Japan en Polen.

Grafiek 4, de laatste van deze paragraaf, toont de vermogensaandelen van gegroepeerde decielen (D1-D4, D5-D9 en D10) in het totale vermogen van huishoudens.

Grafiek 4 Netto vermogensaandelen van gegroepeerde decielen in 28 OECD-landen: netto vermogen tegen 2019

Noten: (a) De OECD-gemiddelden zijn 3% (onderste 40%), 45% (D5-D9) en 52% (D10). Dit benadert de data van Letland, en bijna die van het UK. (b) Bij een weergave van alle decielen (zoals in bovenstaande grafiek), tellen de decielen onvermijdelijk op tot 100%. Voor bijvoorbeeld Denemarken is dit 62% + 45% - 7%.

Bron: Samengesteld op basis van data uit OECD 2021a. Zie tabel 11 uit Bijlage A, kolommen 1-2, voor de betreffende data-jaren.

Opmerkingen bij grafiek 4

- a. Het gemiddelde vermogensaandeel van de vier onderste decielen is armzalig in alle landen. Het is negatief in de VS (-0.1%), Nederland (-2%), Denemarken (-7%), en Noorwegen (-3%), wat inhoudt dat, gemiddeld, de waarde van de bezittingen kleiner is dan de schulden. Het OECD-gemiddelde aandeel van D1+D2 (niet getoond in de grafiek) is -0,5%; specifiek is het teken negatief voor 15 van de 28 landen.
- b. Balestra en Tonkin (2018, p. 11) vermelden dat vermogensverschillen slechts beperkt verklaard kunnen worden uit demografische factoren (zoals leeftijd en huishoudsamenstelling) en uit economische variabelen (zoals inkomen).
- c. Bavel (2019, secties 3-6) geeft aan dat wanneer huishoudens eenmaal een aanzienlijk vermogen hebben geaccumuleerd, dit tendeert naar verdere toename in vergelijking met huishoudens met geringere vermogens, en wel om de volgende drie redenen. Ten eerste, houders van grote vermogens beleggen meer in hoogrenderende vermogenscomponenten. Ten tweede, transactiekosten dalen naar gelang de hoogte van het vermogen. Ten derde, houders van grote vermogens betalen relatief minder vermogensbelasting; één oorzaak hiervan is de enorme reductie in vermogens- en inkomstenbelastingen vanaf ongeveer 1970; een andere oorzaak is dat houders van grote vermogens belasting kunnen reduceren of zelfs ontgaan door veilige belastinghavens ('tax-sheltering').
- d. Dit laatste punt komt, onder andere, naar voren in de onthullingen van de 'Panama papers' uit 2016 (zie, o.a., de ICIJ website – vermeld in de referenties).⁶ Zie ook Alstadsæter, Johannesen en Zucman (2019) en Zucman (2013). De laatste auteur schat dat wereldwijd 8% van de financiële activa ondergebracht is in belastinghavens. De eersten schatten dat dit in Scandinavië gemiddeld 3% is, maar dat dit voor de top 0,01% van de vermogensverdeling toeneemt tot 30%.
- e. Waldenström (2021, sectie 3, p. 10-12) geeft een langetermijnperspectief (1896-2019) op de evolutie van het vermogensaandeel van de top 1% in zes OECD-landen (Frankrijk, Duitsland, Spanje, Zweden, het VK en de VS). In al deze landen is het patroon grotendeels overeenkomstig: het aandeel van de top 1% daalde fors tot ongeveer 1970 en steeg daarna weer geleidelijk. Chancel, Piketty, Saez, Zucman, et al. (2021, p. 17 en 93) tonen een overeenkomstig patroon.

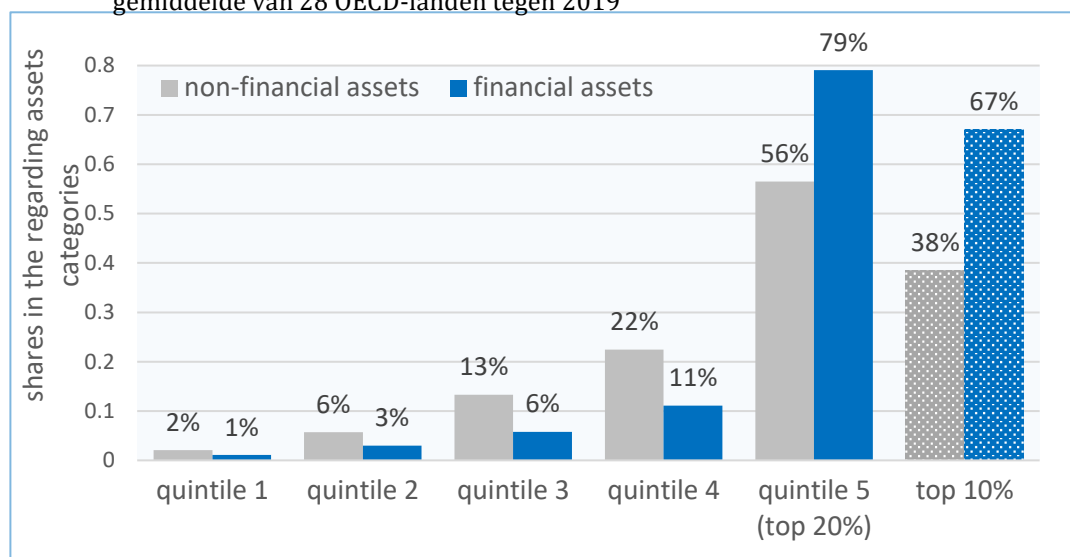
---

⁶ Chancel, Piketty, Saez, Zucman, et al. (2021, hoofdstuk 9) bespreken de post-2010 nationale en internationale pogingen om belastingontwijking te beperken. Op p.159 bespreken ze mazen in de anti-belastingontwijkingregels. Op p.170 stellen ze: "Nowadays, global household wealth held in tax havens is estimated at around 10% of global GDP".

3 Vermogenssamenstelling: onderscheid financieel en niet-financieel vermogen

Veel van de literatuur over vermogensverdeling maakt een onderscheid tussen financiële en niet-financiële vermogensactiva.⁷ Deze paragraaf presenteert de empirische verdeling van deze categorieën voor 28 OECD-landen. Grafiek 5 toont de OECD-gemiddelden.

Grafiek 5 Aandelen van huishoudens in financiële en niet-financiële activa: kwintielen en top 10% – gemiddelde van 28 OECD-landen tegen 2019

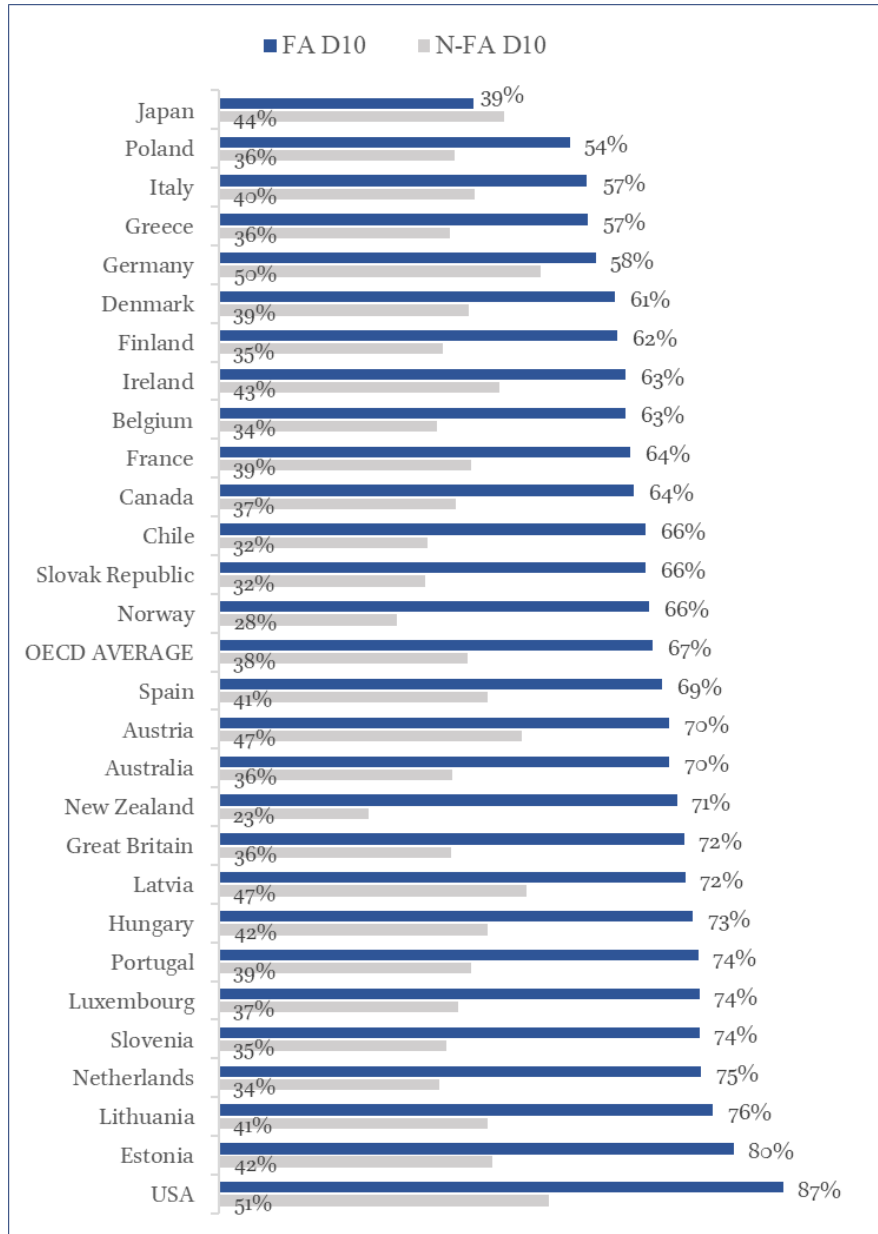
Bron: Samengesteld op basis van data uit OECD 2022. Zie tabel 11 uit Bijlage A, kolommen 1-2, voor de betreffende OECD-landen en hun data-jaren. (Deze grafiek is overeenkomstig Balestra en Tonkin, 2018, figuur 2.6, p. 20, met hun tegen 2015 data aangepast voor tegen 2019 data.)

Balestra en Tonkin (2018, p.20) stellen: “because of its high concentration at the top of the distribution, ownership of financial assets is the main factor influencing overall wealth inequality”. Grafiek 6 toont de landen-disaggregatie van Grafiek 5 voor het topdecil (D10), gerangschikt naar de Financiële activa.

⁷ Piketty (2014) maakt dit onderscheid niet – zoals aangegeven in §1. Chancel, Piketty, Saez, Zucman, e.a.. (2021) wijden één alinea aan het onderscheid: “the richer individuals are, the higher the share of financial assets in their wealth” (p. 96).

Grafiek 6 Aandeel van de top 10% huishoudens in de financiële activa (FA) en de niet-financiële activa (N-FA): 28 OECD-landen tegen 2019

Opmerking: Het Nederlandse CBS definieert financiële activa ('financieel bezit') enger dan de OECD – zie figuur 1 en Bijlage B, tabel 13.

Bron: Samengesteld op basis van data uit OECD 2022. Zie tabel 11 uit Bijlage A, kolommen 1-2, voor de data-jaren van de betreffende OECD-landen.

Grafiek 6 laat zien dat uitsluitend in Japan het D10-aandeel in de financiële activa (39%) kleiner is dan het aandeel in de niet-financiële activa (44%). Bekijken we de vijf landen met de scheefste FA-verdeling in vergelijking met de vijf landen met scheefste netto vermogensverdeling (uit grafiek 3) dan zien we opvallende verschillen. Onder andere: (a) uitsluitend de VS, Nederland en Estland komen in de top-5 van beide verdelingen voor; (b) In vergelijking met grafiek 3, dalen Denemarken en Chili van plaatsen 26 en 24 naar 6 en 12, terwijl Litouwen en Slovenië stijgen van plaats 9 en 5 naar 26 en 24.

4 Het onderscheid tussen kapitaal en vermogen – ‘kapitaal-activa’ en overige financiële activa

Deze paragraaf – de kern van dit artikel – is onderverdeeld in vier subparagrafen. De eerste bespreekt het onderscheid tussen ‘productiekapitaal’ en het kapitaaleigendom van huishoudens (§4.1). De tweede operationaliseert de kapitaaleigendoms-componenten – de betreffende subcategorieën van het vermogen van huishoudens (§4.2). De derde bespreekt de strekking van de potentiële en actuele economische macht die gepaard gaat met kapitaaleigendom (§4.3). De laatste toont de verdeling van kapitaaleigendom in OECD-landen tegen 2019 (§4.4).

4.1. Productiekapitaal, en kapitaaleigendom van huishoudens⁸

Deze conceptuele subparagraaf gaat eerst kort in op het begrip ‘productiekapitaal’ (A) en gaat vervolgens in op het onderscheid tussen vermogen en kapitaal (B).

A. *Productiekapitaal: actief kapitaal en passief financierskapitaal.* Figuur 7 toont een beknopte balans van niet-financiële ondernemingen.

Figuur 7 Beknopte balans van niet-financiële ondernemingen †

ACTIVA [ACTIEF KAPITAAL]		PASSIVA [PASSIEF FINANCIERSKAPITAAL]	
vaste activa		<i>Extern financierskapitaal</i>	a
grondstoffen en andere toelieferingen		■ leningen van banken	
werk in uitvoering		■ leningen van niet-bank-financiers (obligaties)	
voorraden gereed product		<i>Intern financierskapitaal</i>	b
rekening-courant kredieten bij banken			
totaal: waarde-equivalent van a + b	K	totaal	K

Opmerking: Deze balans betreft goederen-producerende ondernemingen (transport, handel en diensten vergen een aangepaste opstelling van de activa). Commerciële vorderingen en schulden zijn weggelaten.

In de onderstaande opmerkingen verwijst ‘eigendom’ naar economisch eigendom. Het intern financierskapitaal in figuur 7 komt overeen met het eigendom van ondernemingen: de netto waarde die aandeelhouders bezitten in naamloze of besloten vennootschappen,

⁸ Veel van deze subparagraaf is gebaseerd op Reuten 2019, p. 137-139 en 424-425.

dan wel het netto eigendom van een firmant of firmanten.⁹ De externe financiers hebben geen eigendom in de onderneming (maar zij kunnen als zekerheid een onderpand in activa hebben). Een geheel andere aangelegenheid is dat externe financiers – zoals banken en verzekeraars – in eigendom zijn van hún aandeelhouders (meestal hebben die de vennootschapsvorm).

B. Het onderscheid tussen kapitaal en vermogen. Vermogensactiva betreffen alle overdraagbare duurzame entiteiten en overdraagbare claims met een monetaire waarde. (Voor veel huishoudens is de eigen woning het belangrijkste vermogensbestanddeel.) Kapitaal is een vermogensvorm gericht op productie (productie inclusief financiële en niet-financiële diensten) met het oogmerk om met de verkoop ervan winst te behalen. *Direct* is dit van toepassing op ‘actief kapitaal’ (figuur 7); *indirect* betreft dit het intern financierskapitaal (figuur 7). De ‘kapitaalactiva’ in eigendom van huishoudens zijn een vermogensvorm. Maar dit betekent niet dat al het vermogen ‘kapitaal’ is. Als we ons beperken tot het *netto* economisch eigendom van kapitaal, dan is een categorie huishoudens houder van ‘kapitaal-eigendoms-activa’ (overeenkomend met het ‘intern financierskapitaal’ uit figuur 7). De rest van dit artikel is geconcentreerd op deze kapitaal-eigendoms-activa. Wanneer ik hierna de term ‘kapitaal-eigendoms-activa’ gebruik, dan verwijst dit naar het *(co-)eigendom in ondernemingen*, inclusief financiële ondernemingen. Verdere opmerkingen:

- a. In OECD 2013 (de OECD-richtlijnen uit §2.1) staan vaak mengelingen van de termen kapitaal en vermogen, zoals in het Executive Summary p.14: ‘Wealth is understood in this report as ownership of economic capital ...’ (cf., bijvoorbeeld, p.25, 72 en 89).¹⁰
- b. Zoals aangegeven in figuur 7, vallen obligaties en andere leningen buiten de categorie intern financierskapitaal, en daarmee buiten de categorie ‘kapitaaleigendomsactiva’.¹¹
- c. De vermogensverdeling betreft een monetaire verdeling. Kijken we naar de kapitaal-eigendomscomponent ervan, dan gaat het uiteraard eveneens om een monetaire verdeling, maar bovendien om een verdeling van potentiële of actuele economische macht, in de zin van mogelijkheid om de politiek van ondernemingen aanzienlijk te beïnvloeden (zie uitgebreider §4.3). Dit is de belangrijkste reden waarom dit artikel zich concentreert op de kapitaal-eigendomscomponent van vermogen.
- d. De laatste subparagraaf (§4.4) laat zien dat het kapitaaleigendom zich concentreert in de top van de vermogensverdeling, en dat de verdeling ervan nog schever is dan de verdeling van de financiële activa, die al schever is dan de ongedifferentieerde vermogensverdeling.

⁹ Juridisch is de nv of bv de eigenaar van de onderneming (gecontroleerd door de aandeelhouders als economisch eigenaren).

¹⁰ Hetzelfde geldt Piketty 2014 (zie de verwijzingen in de bovenstaande Inleiding), en het World Inequality Report 2022 (Chancel, Piketty, Saez, Zucman, et al. 2021, p. 37-38 en 74).

¹¹ Hetzelfde geldt voor staatsobligaties.

4.2. Kapitaal-eigendomscomponenten: subcategorieën van het vermogen van huishoudens

De OECD-richtlijnen (OECD 2013, genoemd in §2.2) onderscheiden vijf categorieën niet-financiële activa (waarvan de eigen woning de belangrijkste is).¹² Aangezien geen van deze relevant is voor kapitaaleigendom, bespreek ik deze hier niet verder. De richtlijnen onderscheiden acht categorieën financiële activa. Deze staan opgesomd in OECD 2013, tabel 3.2 (p. 67) en worden besproken op p. 69-72 en 113-125. De onderstaande tabel 8 somt de genoemde acht categorieën op.

Tabel 8 Kapitaal-eigendomscomponenten van de financiële activa categorieën uit de 'OECD Guidelines 2013'

	OECD-categorieën financiële activa	kapitaal-eigendomscomponent
1	Currency and deposits	nee – zie opmerkingen
2	Bonds and other debt securities	nee – zie opmerkingen
3	Net equity in own unincorporated businesses	ja
4	Shares and other equity	ja
5	Mutual funds and other investment funds	ja – maar zie opmerkingen
6	Life insurance funds	nee – zie opmerkingen
7	Pension funds	nee – zie opmerkingen
8	Other financial assets	nee – zie opmerkingen

Bron kolom 2: OECD 2013, tabel 3.2 (p.67).

Zoals eerder opgemerkt, rangschikt het CBS de 3^e categorie onder niet-financiële activa.

Opmerkingen bij tabel 8

- **Rij 1. Geld en banktegoeden.** Banktegoeden zijn in feite leningen van huishoudens aan banken ('geld' betreft een lening aan een centrale bank). Van deze inleningen kunnen banken – naast uitleningen aan huishoudens – uitlenen aan ondernemingen (externe financiering, figuur 7) of aandelen houden. Uiteraard betekent dit niet dat huishoudens deze aandelen bezitten. Wanneer huishoudens bankaandelen bezitten, zijn deze deel van rij 4.
- **Rij 2. Obligaties en andere schuldbewijzen.** Zoals aangegeven in §4.1 betreft deze component externe financiering en geen (co-)eigendom in een onderneming. (Niettemin kunnen deze financiers, waaronder banken – afhankelijk van de concurrentieverhoudingen – invloed uitoefenen op het beleid van het kredietontvangende bedrijf.)
- **Rij 5. Collectieve beleggingsfondsen en andere investeringsfondsen.** Deze zijn gedefinieerd als: "Collective investment undertakings through which investors pool funds for investment in financial or non-financial assets. Examples are mutual funds, hedge funds, unit trusts, income trusts and other managed investment funds" (OECD 2013, p.70). De in het citaat genoemde subcategorie niet-financiële activa behelst geen

¹² De andere zijn: 'verhuurde woningen', 'overig vastgoed', 'duurzame consumptiegoederen', 'kostbaarheden' en 'intellectueel eigendom en overige niet-financiële activa'. 'Overig vastgoed' is exclusief 'own unincorporated business assets' (OECD 2013, p. 106); de netto waarde hiervan is ondergebracht bij rij 3 van de onderstaande tabel 8.

kapitaal (zie ook de voorgaande opmerking), maar deze subcategorie is niet gespecificeerd in de data. Veronderstellende dat het merendeel van deze component aandelen in ondernemingen betreft, is deze component opgenomen in de kapitaal-eigendoms-categorie.¹³

- Rijen 6 en 7. **Levensverzekeringsfondsen en pensioenfondsen.** Deze zijn gedefinieerd als inkomens- en andere claims van huishoudens op deze fondsen (OECD 2013, p.70-71).¹⁴ Deze claims behelzen geen overdraagbaar eigendom, dus ook geen kapitaaleigendom in ondernemingen.¹⁵ (Huishoudens kunnen aandelen in deze fondsen hebben, maar dit is opgenomen in rij 4.)
- Rij 8. **Overige financiële activa.** Deze zijn gedefinieerd als 'loans made to other people except other members of the same household, option contracts and other types of financial derivatives, and other accounts receivable' (p.71). Later wordt opgemerkt: 'This residual category may comprise very different financial assets. Its importance in the household portfolio is usually marginal' (p. 125).

Samengevat: De drie blauw-gemarkeerde rijen uit tabel 8 behelzen kapitaal-eigendomscomponenten van de vermogensactiva. Deze zijn opgenomen in de empirische presentatie van §4.4.

4.3. Kapitaaleigendom: potentiële en actuele economische macht

De voorgaande tekst gaf een aantal malen aan dat de kapitaaleigendomscomponent van vermogen gepaard gaat met potentiële of actuele economische macht – in de zin van macht om de politiek van ondernemingen significant te beïnvloeden. In zijn boek *Inequality* uit 2015 stelt Anthony Atkinson: 'Wealth is now quite widely distributed, but much of the wealth that people own conveys little or no control over the productive activities of the economy beyond their own front door. ... Home ownership, which constitutes much of the wealth of the majority of the population, does not carry control over jobs or investments' (p.95 en 104). Doch hij geeft geen specificering van de vermogensactiva die controle behelzen over de productie, noch kwantificeert hij hun verdeling tussen huishoudens.

Meerdere auteurs (waaronder de onderstaand genoemde) onderscheiden een aantal wat dit betreft relevante vermogenscomponenten. Doch voor zover mij bekend, maakt géén auteur, inclusief de onderstaanden, een componenten-aggregatie naar kapitaaleigendom. De eerste die relevante onderscheidingen maakt voor Nederland is Wilterdink (1984, hoofdstuk 3); zie ook zijn (2015, p. 339-341). Andere, meer recente, auteurs zijn Albers et al. (2022, p. 7); Artola et al. (2021, o.a. figuur.2, p. 33); Bach et al. (2020, o.a. figuur.1, p. 2714); Saez en Zucman (2016, figuur.2, p. 52 en figuur.8, p. 58); Toussaint et al. (2022, p. 5); Wolf (2017, hoofdstuk 3, figuren.3.3 en 3.7).

¹³ Voor deze categorie berust het eigendom van aandelen bij het fonds, en gaat het om collectief eigendom. De invloed van individuele houders van aandelen is indirect. Ik heb deze categorie opgenomen onder de kapitaaleigendoms-categorie omdat ik beoog het overdraagbaar eigendom in ondernemingen volledig te omvatten.

¹⁴ Over pensioenfondsen en hun subcategorieën, zie ook Balestra en Tonkin 2018, Box 2.4, p. 29.

¹⁵ Zie ook de bovenstaande voetnoot 2.

Subparagraaf 4.4 laat zien dat voor het gemiddelde van 24 OECD-landen de top 10% huishoudens 85% van de kapitaaleigendomsactiva bezit (dit zijn de 24 landen die voldoende informatie verstrekten over de componenten 3-5 uit tabel 8).

De rest van de onderhavige sub-paragraaf gaat kort in op de strekking van potentiële of actuele economische macht die gepaard gaat met kapitaal-eigendomsactiva.

Het doet er niet toe waar in de wereld de huishoudens van de 24 OECD-landen hun invloed uitoefenen. Maar als gedachte-experiment kunnen we veronderstellen dat de 24 landen samen een gesloten economie vormen. In deze constellatie zou de genoemde top-10% huishoudens dan potentieel 85% van de ondernemingen kunnen controleren: ondernemingen van klein naar zeer groot, inclusief banken en verzekeringsmaatschappijen – met twee in de opeen navolgende alinea genoemde uitzonderingen.

Mogelijk zijn sommige, of een meerderheid, van de 85% huishoudens niet geïnteresseerd in het uitoefenen van feitelijke invloed, omdat zij vooral bekommerd zijn met hun portfolio-samenstelling. Dit impliceert dat de overige huishoudens dominante invloed uitoefenen – betreffende vennootschappen hebben ze die invloed door actieve vertegenwoordiging op aandeelhoudersvergaderingen, waaronder door de aanstelling van bestuurders.¹⁶

De twee uitzonderingen op de invloed van de 85% huishoudens op 85% van de ondernemingen zijn de volgende. Ten eerste kan de staat in OECD-landen aandeelhouder van een categorie ondernemingen zijn (zie OECD 2017).¹⁷ De tweede uitzondering kan pensioenfondsen betreffen. Pensioenfondsen beleggen doorgaans in een mix van obligaties, aandelen en vastgoed.¹⁸ In de OECD-landen zijn pensioenfondsen uiteenlopend geïnstitutionaliseerd (OECD 2005, sectie 1 en Annex 2).¹⁹ Onder andere: als vennootschap met aandeelhouders; of in eigendom van de ondernemingen die deelnemen in de pensioenvoorzieningen van hun werknemers. In deze gevallen zijn huishoudens, via hun aandeelhouderschap in de betreffende ondernemingen, indirect eigenaar van de pensioenfondsen. Een andere mogelijkheid is dat het pensioenfonds de vorm heeft van een stichting of trust die bestuurd wordt door vertegenwoordigers van ondernemingen en werknemers en eventueel gepensioneerden (OECD 2005, p.26, meldt dat deze voorkomen in Italië, Nederland en Zwitserland). In dit geval hebben huishoudens géén indirect eigendom in het pensioenfonds.

---

¹⁶ Netwerken spelen hierbij een rol – deze vallen buiten het bestek van dit artikel.

¹⁷ In 2015 hadden de staten van OECD-landen tezamen een meerderheidsbelang in 67 beursgenoteerde ondernemingen en een minderheidsbelang in 76 (OECD 2017, p. 29).

¹⁸ In 2020 belegde het Nederlandse ABP van zijn portefeuille 38% in vastrentende activa en 33% in aandelen. (ABP 2021 p. 62). Hier staat ook vermeld dat het gemiddelde rendement op de eerste 3,7% was en dat op de tweede 8.7%. (<https://view.publitas.com/cfreport/abp-annual-report-2020/page/62>.)

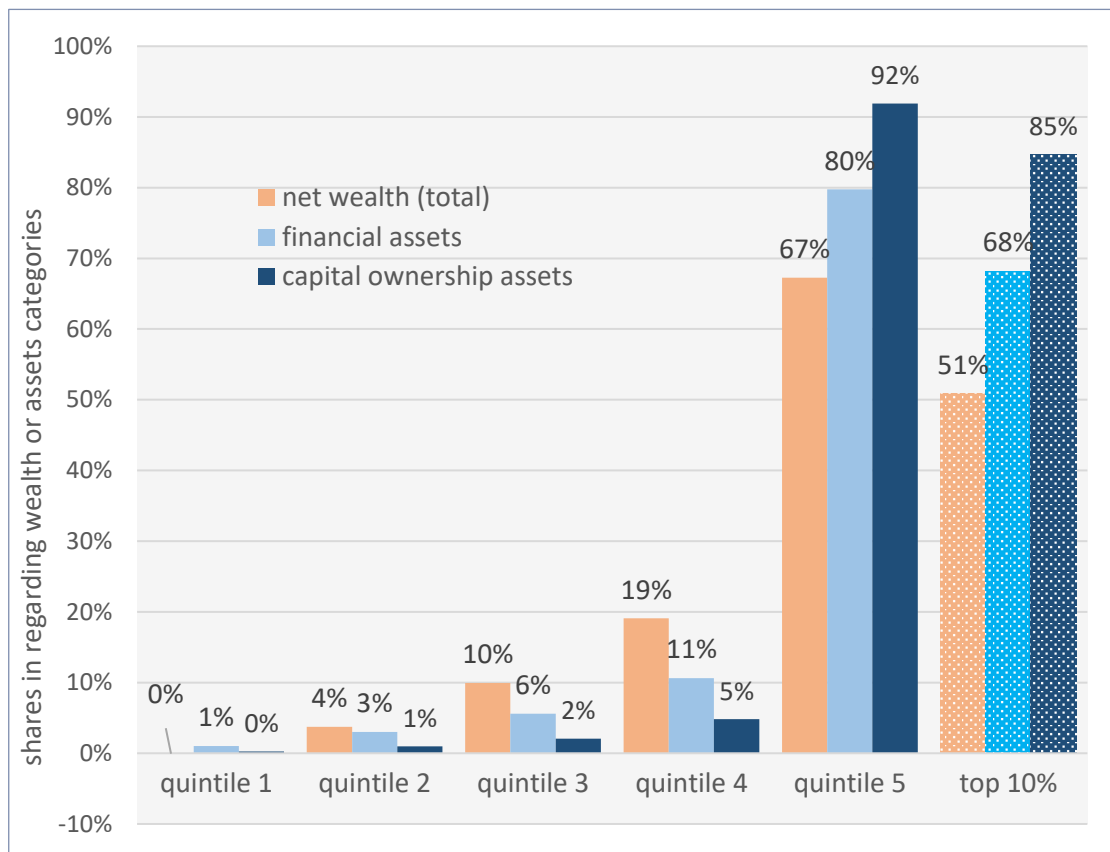
¹⁹ Zie ook OECD 2009, i.h.b.: de OECD classificatie (p. 31-32); tabel p. 41; en soorten private pensioenarrangementen (p. 50-54).

4.4. De verdeling van kapitaaleigendom in OECD-landen tegen 2019

Deze laatste subparagraaf toont in twee grafieken de empirische verdeling van kapitaaleigendomsactiva in 24 OECD-landen tegen 2019. De dataset die ik gebruik (OECD 2022), omvat geen data voor de top 5% en de top 1% van de verdeling vanwege de geringe steekproefomvang. Bijlage A geeft informatie over de data, en specificeert dat Nederland en vier andere landen buiten de verdeling zijn gehouden vanwege ontbrekende kapitaal-eigenomsdata.

Grafiek 9 toont het OECD-gemiddelde van de kapitaal-eigendomsaandelen van kwintielen en het top-deciël, benevens hun aandelen in het totaal van de financiële activa en het netto vermogen. Te zien is dat het top-kwintiel 92% van de kapitaal-eigendomsactiva bezit. Dit bezit is geconcentreerd in het top-deciël (85%), en vermoedelijk verder geconcentreerd in de top 5% en top 1% (waarvan ik zoals aangegeven geen data heb).

Grafiek 9 Netto vermogensverdeling, financiële activa, en kapitaaleigendomsactiva: aandelen van kwintielen en van de top 10% – gemiddelde van 24 OECD-landen tegen 2019

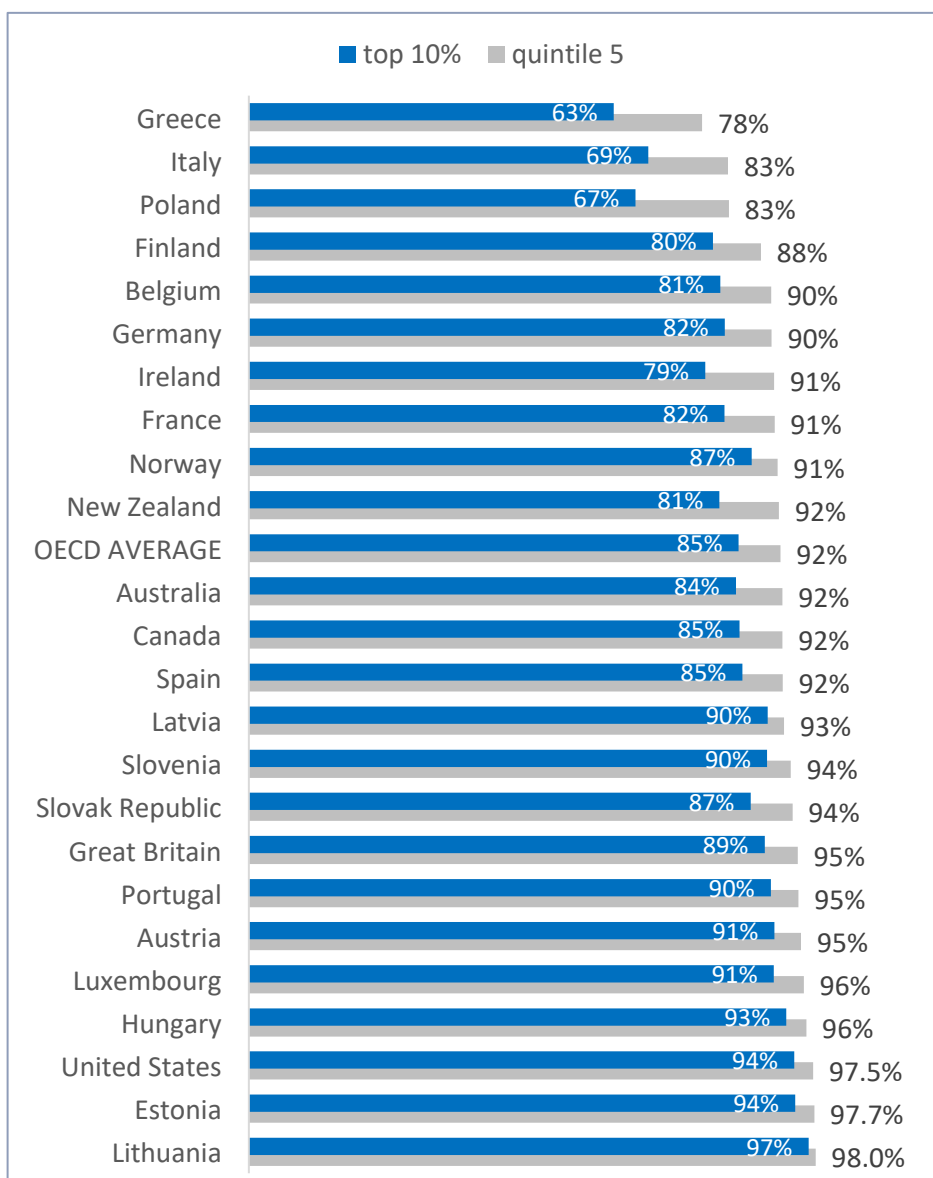

Opmerking: Zoals aangegeven, zijn in de OECD-definitie alle kapitaaleigendomsactiva een subcategorie van de financiële activa.

Bron: Samengesteld op basis van data uit OECD 2022. (Zie Bijlage A voor relevante data-details.)

De laatste grafiek 10 toont voor de kapitaal-eigendomsactiva per land van de gemiddelden in grafiek 9 voor het top-deciël en het top-kwintiel, gerangschikt naar het top-kwintiel.

Grafiek 10 Verdeling van kapitaal-eigendoms-activa: aandelen van de top 10% en van het 5^e kwintiel – 24 OECD-landen tegen 2019

Opmerkingen: Terwijl voor de Britse Eilanden in eerdere grafieken de geografische eenheid het VK was, is deze in de onderhavige dataset Groot-Brittannië. Wegens ontbrekende data is o.a. Nederland niet opgenomen in de grafieken 9 en 10 (zie Bijlage A). Bijlage B geeft een schatting voor Nederland.
 Databron: Zie grafiek 9.

Grafiek 10 laat zien dat in de landen met de scheefste verdeling vrijwel alle kapitaal-eigendoms-activa in bezit zijn van de top 10%. Voorts zijn er, binnen de algemeen scheve verdeling, aanzienlijke verschillen tussen de landen met de minst en meest scheve verdeling.

Conclusies

Dit artikel is een uitwerking van de stelling dat ‘kapitaal-activa’ in bezit van huishoudens vermogensactiva zijn, maar dat niet alle vermogensactiva kapitaal-activa zijn. Terwijl dit verschil conceptueel (en politiek) relevant is, blijkt dat in OECD-landen de kapitaal-activa veel schever verdeeld zijn dan de vermogens-activa in het algemeen.

Informatie over vermogen in een land, en de verdeling ervan, is afhankelijk van de beschikbare data en van de data waarop informanten zich concentreren. Wanneer de focus op verschillen in comfort ligt, dan zijn de vermogensactiva-componenten niet belangrijk. Wanneer de focus ligt op vermogensactiva die een bepalende factor zijn voor algemene vermogensverdeling, dan zijn financiële activa belangrijk (paragraaf 3, grafieken 5 en 6).

Hoewel de twee genoemde aandachtspunten belangrijk zijn, beoogde dit artikel het debat over vermogensverdeling (zoals het debat over Piketty 2014) te verschuiven naar een debat over de actuele of potentiële economische machtscomponent van de vermogensactiva-verdeling – economische macht, in de zin van mogelijkheid om de politiek van ondernemingen aanzienlijk te beïnvloeden. Dit machtsaspect werd geconceptualiseerd in §4.1 en §4.3 en geoperationaliseerd in §4.2. Empirisch liet §4.4 zien dat dit machtsaspect tegen 2019 in OECD-landen gemiddeld, geconcentreerd is de top van de verdeling: met 85% in het top-deciël (grafiek 9). Voor individuele OECD-landen variëren de top-deciël-data van 63% (Griekenland) tot 97% (Litouwen). De VS nadert de laatste met 94% (grafiek 10). In een schatting voor Nederland ligt dit op 91% (Bijlage B, tabel 14), waarmee Nederland bij de top 5 OECD-landen met de scheefste verdeling zou staan.

Bijlages

Bijlage A. Informatie over de OECD-data van paragraaf 4.4 (Grafieken 9 en 10)

De data uit §4.4 zijn gebaseerd op een specifieke dataset die ik op verzoek kreeg van *OECD-Statistics* (OECD 2022). Deze dataset is in aantallen voor de populatie (kwintielen en decielen) en in waarden voor de andere variabelen. Hieruit berekende ik de procentuele aandelen van de variabelen die staan opgesomd in tabel 11, kolommen 3-11.

Voor een aantal landen ontbreken er data (in de tabel gemarkeerd met n.a.). Hiermee ging ik als volgt om:

- Indien data uitsluitend ontbreken voor de categorie ‘unlisted shares and other equity’ (kolom 10) dan heb ik dit land opgenomen in de ‘Sum of capital assets’ (kolom 11) – dit betreft Groot Brittannië en Noorwegen (in kolom 12 gemarkeerd met ‘b’ – die daarmee ook zijn opgenomen in het OECD-gemiddelde (einde van de tabel).
- Indien data ontbreken voor (tevens) overige categorieën dan heb ik dit land niet opgenomen in de ‘Sum of capital assets’ en het OECD-gemiddelde. Dit betreft Chili, Denemarken, Japan, Nederland en Zuid-Korea (in kolom 12 gemarkeerd met ‘a’.) Daarmee zijn 24 landen opgenomen in het OECD-gemiddelde. Zie tabel 11.

Tabel 11 OECD landendata-grondslag van grafieken 9 en 10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Country	Year	Population	Net wealth	Non-financial assets	Financial assets	Mutual funds and other investment funds	Net equity in own incorporated business	Stocks	Unlisted shares and other equity	Sum of capital assets (sum columns 7-10)	Remarks
Australia	2018	Quintile V	65.4%	53.3%	81.6%	95.7%	89.0%	88.6%	92.6%	92.2%	
		Top 10%	48.5%	36.1%	69.7%	88.8%	80.8%	76.8%	86.0%	84.2%	
Austria	2017	Quintile V	72.8%	66.0%	78.9%	73.2%	97.7%	69.4%	98.8%	95.4%	
		Top 10%	56.5%	46.9%	69.6%	54.9%	94.2%	57.6%	98.9%	90.9%	
Belgium	2017	Quintile V	63.7%	50.1%	76.3%	79.5%	95.4%	88.4%	97.3%	90.3%	
		Top 10%	47.2%	33.8%	63.0%	59.7%	91.7%	78.7%	94.3%	81.5%	
Canada	2019	Quintile V	68.9%	55.0%	78.6%	89.8%	85.1%	89.3%	95.5%	92.2%	
		Top 10%	51.5%	36.6%	64.2%	79.7%	77.0%	79.4%	89.9%	84.8%	
Chile	2017	Quintile V	72.8%	66.4%	81.0%	76.9%	N.A.	92.0%	94.3%		a
		Top 10%	33.1%	32.3%	66.0%	67.1%	N.A.	73.2%	86.0%		a
Denmark	2019	Quintile V	82.2%	56.5%	75.4%	86.4%	N.A.	93.3%	N.A.		a
		Top 10%	62.1%	38.6%	61.2%	71.7%	N.A.	87.3%	N.A.		a
Estonia	2017	Quintile V	72.5%	60.6%	87.2%	92.9%	98.1%	86.9%	97.4%	97.7%	
		Top 10%	58.1%	42.3%	79.7%	89.1%	94.9%	80.7%	95.0%	94.4%	

Finland	2016	Quintile V	65.6%	53.2%	75.3%	75.1%	94.7%	91.5%	83.5%	88.5%	
		Top 10%	46.8%	34.5%	61.7%	61.4%	88.7%	84.1%	75.6%	80.2%	
France	2017	Quintile V	67.2%	57.5%	76.9%	77.5%	91.8%	89.7%	96.9%	90.9%	
		Top 10%	49.3%	39.0%	63.7%	63.2%	83.3%	78.8%	94.6%	82.2%	
Germany	2017	Quintile V	74.0%	69.7%	72.5%	75.9%	94.5%	86.1%	86.8%	90.4%	
		Top 10%	55.3%	49.7%	58.3%	52.6%	91.7%	71.0%	66.7%	82.3%	
Great Britain	2017	Quintile V	68.2%	53.5%	83.5%	89.1%	97.1%	95.2%	N.A.	94.9%	b; c
		Top 10%	52.0%	35.8%	72.0%	74.2%	94.1%	90.9%	N.A.	89.2%	b; c
Greece	2018	Quintile V	60.0%	54.1%	73.3%	100%	77.9%	97.0%	78.1%	78.4%	
		Top 10%	41.3%	35.7%	57.0%	99.0%	62.3%	96.7%	77.8%	63.1%	
Hungary	2017	Quintile V	66.6%	58.1%	83.5%	96.3%	96.5%	96.8%	87.7%	96.3%	
		Top 10%	51.3%	41.5%	73.3%	88.8%	93.9%	84.6%	76.5%	92.9%	
Ireland	2018	Quintile V	67.9%	59.4%	79.2%	92.9%	86.8%	90.4%	98.3%	90.8%	
		Top 10%	50.4%	43.4%	62.9%	77.5%	70.2%	81.2%	96.6%	78.9%	
Italy	2016	Quintile V	61.2%	57.3%	72.7%	80.5%	81.4%	91.8%	96.5%	82.8%	
		Top 10%	43.4%	39.5%	57.0%	63.8%	66.7%	84.7%	94.4%	69.0%	
Japan	2019	Quintile V	66.5%	60.0%	59.2%	78.8%	N.A.	76.9%	N.A.		a
		Top 10%	47.3%	44.2%	39.4%	59.1%	N.A.	60.2%	N.A.		a
Korea, South	2019	Quintile V	61.6%	61.6%	50.7%	80.9%	N.A.	81.2%	N.A.		a
		Top 10%	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		a
Latvia	2017	Quintile V	68.4%	65.4%	80.5%	90.7%	94.2%	76.8%	79.4%	92.5%	
		Top 10%	52.1%	47.5%	72.2%	75.1%	91.3%	39.2%	78.3%	89.7%	
Lithuania	2016	Quintile V	62.4%	57.1%	81.8%	52.1%	99.0%	66.3%	90.5%	98.0%	
		Top 10%	47.9%	41.5%	76.4%	22.1%	98.5%	46.4%	83.0%	96.7%	
Luxembourg	2018	Quintile V	65.8%	53.8%	83.7%	87.9%	98.1%	85.7%	94.9%	95.9%	
		Top 10%	50.2%	37.0%	74.3%	72.0%	96.7%	69.5%	81.3%	90.7%	
Netherlands	2019	Quintile V	79.5%	51.7%	83.7%	N.A.	89.0%	N.A.	97.8%		a
		Top 10%	62.6%	34.0%	74.6%	N.A.	78.3%	N.A.	95.6%		a
New Zealand	2018	Quintile V	70.0%	43.5%	83.4%	83.9%	87.5%	90.5%	92.6%	91.6%	
		Top 10%	52.9%	23.2%	70.9%	65.8%	74.7%	76.8%	83.2%	81.4%	
Norway	2018	Quintile V	71.9%	44.1%	77.2%	75.0%	49.1%	95.1%	N.A.	91.4%	b
		Top 10%	53.8%	27.5%	66.5%	59.9%	37.8%	91.9%	N.A.	86.9%	b
Poland	2016	Quintile V	57.9%	53.2%	69.6%	74.4%	83.2%	71.2%	94.9%	83.0%	
		Top 10%	41.2%	36.4%	54.3%	64.3%	66.8%	49.4%	93.8%	66.8%	
Portugal	2017	Quintile V	69.4%	56.1%	84.1%	86.9%	95.4%	87.9%	97.1%	95.0%	
		Top 10%	53.9%	39.0%	74.2%	77.1%	90.8%	81.1%	80.6%	90.2%	
Slovakia	2017	Quintile V	56.5%	48.6%	77.9%	63.7%	95.2%	91.6%	98.0%	94.0%	
		Top 10%	40.6%	31.9%	66.0%	46.8%	88.2%	85.1%	94.4%	86.7%	
Slovenia	2017	Quintile V	60.4%	53.4%	82.6%	83.5%	95.3%	67.4%	64.6%	93.7%	
		Top 10%	44.0%	35.2%	74.4%	75.9%	91.9%	46.6%	59.8%	89.6%	
Spain	2018	Quintile V	69.0%	58.3%	80.1%	89.8%	89.5%	95.0%	98.8%	92.3%	
		Top 10%	52.8%	41.5%	68.6%	77.7%	81.9%	88.3%	97.0%	85.3%	
USA	2019	Quintile V	88.5%	65.6%	94.0%	98.2%	93.6%	96.5%	98.3%	97.5%	
		Top 10%	78.8%	51.0%	87.3%	94.4%	86.1%	92.5%	96.7%	94.3%	
OECD average	16-19	Quintile V	67.2%	56.1%	79.8%	83.5%	90.3%	86.9%	91.8%	91.9%	
		Top 10%	50.8%	38.6%	68.2%	70.2%	83.1%	75.5%	86.1%	84.7%	
nr of countries*			24	24	24	24	24	24	22	24	

Noten kolom 12. (a) Land niet-opgenomen in kolom 11. (b) Land wél opgenomen in kolom 11. (c) Terwijl voor de Britse Eilanden in de paragrafen 2 en 3 de geografische eenheid het VK was, is deze in de onderhavige dataset Groot-Brittannië.

* Aantal landen opgenomen in het OECD-gemiddelde.
Databron: OECD 2022.

Bijlage B Schatting van de kapitaal-eigendoms-activa in Nederland 2019: aandeel D10

Tot 2015 kon voor Nederland de categorie 'kapitaal-eigendoms-activa' eenvoudig samengesteld worden uit de CBS-vermogensstatistiek. Vanaf 2015 heeft het CBS een belangrijke revisie van zijn vermogensstatistiek doorgevoerd: terwijl *obligaties* vóór 2015 een afzonderlijke vermogensactiva-categorie waren, zijn deze vanaf 2015 opgenomen in een specifiek-gedefinieerde categorie 'effecten'.

Deze bijlage beoogt voor het jaar 2019 het aandeel van het 10^e vermogensdeciel in het totaal van de Nederlandse kapitaal-eigendoms-activa te schatten, en wel op basis van enerzijds de CBS-vermogenscomponentendata 2019, en anderzijds het gemiddelde aandeel van obligaties binnen de genoemde categorie 'effecten' in de jaren 2011-2014 (in 2011 werd de CBS-vermogensstatistiek eveneens gereviseerd). Deze schatting staat in tabel 14; tabellen 12 en 13 geven voorbereidende informatie.

Tabel 12 Relevante CBS-vermogensactiva-categorieën 2014 en 2019

Categorieën 2014	Categorieën 2019	kapitaalcomponent
1	1.1.2 Effecten (som van obligaties en 'aandelen overig': rijen 2 en 4) *	ten dele
2 1.1.1.2 Obligaties		nee
3 1.1.1.3.1 Aandelen aanmerkelijk belang	1.4 Aanmerkelijk belang	ja
4 1.1.1.3.2 Aandelen, overig		ja
5 1.1.4 Ondernemingsvermogen	1.3 Ondernemingsvermogen	ja

* Toelichting CBS: 'Aandelen betreft de beurswaarde van aandelen en opties alsmede deelname in beleggingen.'

Tabel 13 Aandeel van D10 in het totale vermogen en in het totaal van de financiële activa (volgens OECD-definitie) in 2019

categorie	aandeel D10	verwijzing
vermogen	62,9%	conform Grafiek 3
financiële activa volgens OECD-definitie †	75,1%	conform Grafiek 6

† Het CBS definieert financiële activa (financiële bezittingen) als de som van bank- en spaartegoeden en effecten. In de OECD-definitie vallen daarenboven 'ondernemingsvermogen' en 'aandelen aanmerkelijk belang'.

Databron: CBS Statline <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83834NED/table?dl=6CF5F>

Tabel 14 Kapitaalcomponent van het vermogen, Nederland 2019: schatting aandeel van D10

	HH totaal	D10	
1 Gem. % 'aandelen overig' in 'aand. ov.' + obligaties 2011-2014	78.7%	75.7%	
	HH totaal mld. €	D10 mld. €	D10/totaal %
2 1.1.2 Effecten (gemengde categorie)	128.8	109.6	85.1%
3 1.3 Ondernemingsvermogen	75.5	58.9	78.0%
4 1.4 Aanmerkelijk belang	390.1	374.2	95.9%
5 Kapitaalcomponent van 'effecten': schatting (rij 1 toegepast op rij 2)	101.4	82.93	81.8%
6 Som kapitaalcomponenten: schatting (som rij 3-5)	567.0	516.0	91.0%†

† Het niet-geschatte aandeel in 2014 was 92.5%.²⁰

Databronnen. Rij 1, CBS Statline <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80056ned/table?dl=6CF5A>

Rijen 2-4, CBS Statline <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83834NED/table?dl=6CF61>

Voor zover de schatting uit tabel 14, rij 6 redelijk is, zou Nederland bij de top 5-landen met de scheefste verdeling uit grafiek 10 staan.

Auteur

Geert Reuten (e-mail: reuten@uva.nl) doceerde van 1977-2011 economie aan de economische faculteit van de Universiteit van Amsterdam, waar hij nu een onbezoldigde aanstelling heeft als gastonderzoeker. Zijn publicaties beschikbaar via <http://reuten.eu>. De auteur dankt Bas van Bavel, Herman van Gunsteren, Wiemer Salverda, Tony Smith, Boe Thio, Robert Went en twee anonieme TPE-referenten voor hun commentaar op een eerdere versie van dit artikel. Hij dankt ook Carlotta Balestra van het OECD Wealth Department voor het ter beschikking stellen van de in §4.4 gebruikte data.

Referenties

- Albers, Thilo, Charlotte Bartels and Moritz Schularick, 2022, Wealth and its Distribution in Germany, 1895-2018, *SOEPpapers on Multidisciplinary Panel Data Research*, No. 1173, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW), Berlin. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/264926/1/1816318523.pdf>. Idem, data appendix <https://bibbase.org/f/nKA-PSyp34A9azBzJd/Albersetal2022app.pdf>
- Alstadsæter, Johannesen and Zucman, 2019, Tax Evasion and Inequality, *American Economic Review*, 2019, vol. 109(6): 2073-2103). Geciteerd uit NBER Working Paper 23772. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w23772/w23772.pdf
- Artola Blanco, Miguel, Luis Bauluz and Clara Martínez-Toledano, 2021, Wealth in Spain, 1900-2017: A Country of Two Lands, *Economic Journal*, vol. 131(633): 129-155. https://drive.google.com/file/d/1E0Aqc_Sj1HUBaLeJr1KkDHLLwH8P3wDZ/view

²⁰ Berekend op basis van CBS Statline

<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80056ned/table?dl=6CF47>

- Atkinson, Anthony 2015, *Inequality; What can be done?*, Harvard University Press.
- Bach, Laurent, Laurent E. Calvet and Paolo Sodini, 2020, Rich pickings? Risk, return, and skill in household wealth, *American Economic Review*, vol. 110(9): 2703–2747.
<https://www.hhs.se/contentassets/34a50ca99dba46879acca945996d2561/rich-pickings.pdf>
- Balestra, Carlotta and Richard Tonkin, 2018, Inequalities in household wealth across OECD countries: Evidence from the OECD Wealth Distribution Database’, *OECD Statistics Working Papers*, 2018/01, Paris: OECD Publishing.²¹ <https://doi.org/10.1787/7e1bf673-en>.
- Balestra, Carlotta, Richard Clarke, R. Fernandez, Sebastian Königs and Kamil Kouhen, 2023, Inequalities in household wealth – trends, drivers and policy implications, *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*, Paris, OECD Publishing – forthcoming.
- Bavel, Bas J.P. van, 2019, Why are the returns on large wealth higher? Explaining the thick tail of wealth inequality in Western market economies, paper presented at the 2019 WINIR conference in Lund (23 pages).
- Bavel, Bas J.P. van en Ewout H.P. Frankema, 2017, Wealth inequality in the Netherlands, c. 1950–2015 – The paradox of a northern European welfare state, *Tijdschrift voor Sociale en Economische Geschiedenis*, vol. 14(2): 29–62. <http://dspace.library.uu.nl/bitstream/handle/1874/359325/Wealth.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Caminada, Coen L.J., Kees P. Goudswaard en Marieke G. Knoef, 2014, Vermogen in Nederland gelijk verdeeld sinds negentiende eeuw. *Me Judice*. <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A2935734/view>
- Chancel, Lucas, Thomas Piketty, Emmanuel Saez, Gabriel Zucman, et al., 2021, *World Inequality Report 2022*, World Inequality Lab. https://wir2022.wid.world/www-site/uploads/2022/01/WIR_2022_FullReport.pdf
- ICIJ (International Consortium of Investigative Journalists) n.d., ‘The Panama Papers: Exposing the Rogue Offshore Finance Industry’. <https://www.icij.org/investigations/panama-papers/>
- Murtin, Fabrice and Marco Mira d’Ercole, 2015, Household wealth inequality across OECD countries: new OECD evidence, *OECD Statistics Brief*, June 2015, No. 21.²² <http://www.oecd.org/std/household-wealth-inequality-across-OECD-countries-OECD21.pdf>.
- OECD (nd), Wealth statistics, <https://oe.cd/wealth>.
- OECD, 2005, *Private Pensions, OECD: classification and glossary*, Paris: OECD Publishing. <https://www.oecd.org/pensions/private-pensions/38356329.pdf>
- OECD, 2009, *OECD Private pensions outlook 2008*, Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264044395-en>
- OECD 2013, *OECD Guidelines for micro statistics on household wealth*, Paris: OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264194878-en>
- OECD, 2017, *The size and sectoral distribution of state-owned enterprises*, Paris: OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264280663-en>
- OECD, 2021a, *Key indicators on the distribution of household net wealth, 2019 or latest available year*, Dec. 2021 (excel doc) <https://www.oecd.org/social/WDD-Key-Indicators.xlsx>
- OECD, 2021b, Inequalities in household wealth and financial insecurity of households, *OECD Policy Brief*, July 2021. <https://www.oecd.org/wise/Inequalities-in-Household-Wealth-and-Financial-Insecurity-of-Households-Policy-Brief-July-2021.pdf>
- OECD, 2022, Specific wealth distribution dataset OECD countries around 2019, based on the OECD Wealth distribution database, and Balestra et.al. 2023 (zie bovenstaande referentie).
- Piketty, Thomas, 2014, *Capital in the 21st century* (translated from the 2013 French edition by Arthur Goldhammer), Cambridge, MA: The Belknap Press of Harvard University Press.

²¹ Deze tekst bevat data van 28 OECD-landen tegen 2015.

²² Deze tekst bevat data van 18 OECD-landen tegen 2010.

- Reuten, Geert, 2018, De Nederlandse vermogensverdeling in internationaal perspectief; een vergelijking met 26 andere OECD-landen, *TPEdigitaal*, vol. 12(2): 1-8. <https://www.tpedigitaal.nl/artikel/de-nederlandse-vermogensverdeling-internationaal-perspectief>
- Reuten, Geert, 2019, *The unity of the capitalist economy and state; a systematic-dialectical exposition of the capitalist system*, Leiden: Brill. Open access at: <https://brill.com/view/title/38778>.
- Reuten, Geert, 2023, On the distribution of wealth and capital ownership: an empirical application to OECD countries around 2019, *Historical Materialism*; pre-publication 5 June 2023. <https://brill.com/view/journals/hima/aop/article-10.1163-1569206x-bja10005/article-10.1163-1569206x-bja10005.xml> (open access).
- Saez, Emmanuel, and Gabriel Zucman, 2016, Wealth Inequality in the United States since 1913: Evidence from Capitalized Income Tax Data, *Quarterly Journal of Economics*, vol. 131(2): 519-578. NBER working paper version https://www.nber.org/system/files/working_papers/w20625/w20625.pdf
- Toussaint, Simon J., Amaury de Vicq, Michail Moatsos and Tim van der Valk, 2022, Household Wealth and its distribution in the Netherlands, 1854-2019, World Inequality Lab – Working Paper N° 2022/19. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4289408
- Vermeulen, Philip, 2018, How fat is the top tail of the wealth distribution?, *Review of Income and Wealth*, vol. 64(2): 245-513. Geciteerd uit ECB Working Paper, No. 1692, 2014. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/154125/1/ecbwp1692.pdf>
- Waldenström, Daniel, 2021, Wealth and history: an update', IFN Working Paper, No. 1411, Research Institute of Industrial Economics (IFN), Stockholm. <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/247893/1/wp1411.pdf>
- Wilterdink, Nico, 1984, *Vermogensverhoudingen in Nederland; Ontwikkelingen sinds de negentiende eeuw*. Amsterdam: Arbeiderspers, 1984. [https://bibbase.org/f/nKAPSyP34A9azBz\[d/Wilterdink1984.pdf](https://bibbase.org/f/nKAPSyP34A9azBz[d/Wilterdink1984.pdf)
- Wilterdink, Nico, 2015, Kapitaal en klasse: veranderingen sinds de jaren Tachtig, *Tijdschrift Sociologie*, vol. 11(3/4): 329-346. <https://sociologie.scholasticahq.com/article/13254.pdf>
- Wolff, Edward N., 2017, *A century of wealth in America*. Cambridge, MA: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Zucman, Gabriel, 2013, The missing wealth of nations: Evidence from Switzerland, 1914-2010, *Quarterly Journal of Economics*. Geciteerd uit Paris School of Economics, Working Paper 2011-7. <http://www.gabriel-zucman.eu/files/Zucman2011WP.pdf>